

Υπόθεση C-215/24 [Fira]¹

Αίτηση προδικαστικής απόφασεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

20 Μαρτίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal Judicial da Comarca do Porto – Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia (Πορτογαλία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

19 Μαρτίου 2024

Κατηγορούσα αρχή:

Εισαγγελική αρχή

Κατηγορούμενος:

ΥΧ

Tribunal Judicial da Comarca do Porto (πρωτοδικείο του Πόρτο, Πορτογαλία)

Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia (τοπικό πλημμελειοδικείο της Vila Nova de Gaia, Πορτογαλία) - Juiz 2 (2^ο τμήμα)

Τακτική διαδικασία (μονομελής σύνθεση)

- 1 Το Tribunal Judicial da Comarca do Porto (πρωτοδικείο του Πόρτο, Πορτογαλία) - Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia (τοπικό πλημμελειοδικείο της Vila Nova de Gaia) - Juiz 2 (2^ο τμήμα), εκδίδει την παρούσα απόφαση προδικαστικής παραπομπής στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας αριθ. 4860/13.7TB VNG, η οποία κινήθηκε από την εισαγγελική αρχή και η οποία οδήγησε στην καταδίκη του ΥΧ [παραλειπόμενα].

¹ Η ονομασία της παρούσας υπόθεσης είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

I. Εισαγωγή

- 2 Στις 9 Οκτωβρίου 2018, ο ΥΧ καταδικάστηκε σε ποινή φυλακίσεως έξι μηνών, η οποία αντικαταστάθηκε με χρηματική ποινή 180 ημερησίων μονάδων, για τη διάπραξη του αδικήματος της φορολογικής απάτης, προβλεπόμενου και τιμωρούμενου, κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών, από το άρθρο 23, παράγραφοι 1 και 4, του Decreto-Lei αριθ. 20-A/90 (νομοθετικού διατάγματος 20-A/90), της 15ης Ιανουαρίου 1990. Η απόφαση αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι το πορτογαλικό δίκαιο επιβάλλει τη στάθμιση των συμφερόντων και την ανάλυση της σκοπιμότητας επιβολής εναλλακτικής ποινής σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή φυλακίσεως που πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις μετατροπής σε εναλλακτική ποινή και μπορεί, *in abstracto*, να αποτελέσει αντικείμενο μιας τέτοιας διαδικασίας. Οι εναλλακτικές κυρώσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις εναλλακτικές χρηματικές ποινές, όπως προβλέπει το άρθρο 45 του πορτογαλικού ποινικού κώδικα: «1. Σε περίπτωση καταδίκης σε ποινή φυλακίσεως ενός έτους κατ' ανώτατο όριο, η ποινή αυτή αντικαθίσταται από χρηματική ποινή ή από άλλη εφαρμοστέα ποινή μη στερητική της ελευθερίας, εκτός εάν η εκτέλεση της ποινής φυλακίσεως είναι αναγκαία για την πρόληψη διάπραξης μελλοντικών αζιόποινων πράξεων».
- 3 Δεδομένου ότι το πρόστιμο δεν καταβλήθηκε, διατάχθηκε η εκτέλεση της ποινής φυλακίσεως έξι μηνών που είχε επιβληθεί ως κύρια ποινή σύμφωνα με το άρθρο 45 παράγραφος 2, του πορτογαλικού ποινικού κώδικα, το οποίο προβλέπει ότι, «[ε]άν η χρηματική ποινή δεν καταβληθεί, ο καταδικασθείς εκτίει την επιβληθείσα με την απόφαση ποινή φυλακίσεως. Οι διατάξεις του άρθρου 49, παράγραφος 3, του παρόντος κώδικα εφαρμόζονται κατ' αναλογία».
- 4 Το άρθρο 49, παράγραφος 3, του πορτογαλικού ποινικού κώδικα ορίζει τα εξής: «Η εκτέλεση της ποινής φυλακίσεως που εκτίεται σε περίπτωση μη καταβολής της χρηματικής ποινής μπορεί να ανασταλεί, για χρονικό διάστημα ενός έως τριών ετών, αν ο καταδικασθείς αποδείξει ότι η χρηματική ποινή δεν καταβλήθηκε για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται, υπό τον όρο εξάρτησης της αναστολής από την τήρηση υποχρεώσεων ή κανόνων συμπεριφοράς χωρίς οικονομικό ή χρηματοοικονομικό περιεχόμενο. Η εναλλακτικώς επιβαλλόμενη ποινή φυλακίσεως εκτίεται εάν δεν τηρούνται οι υποχρεώσεις ή οι κανόνες συμπεριφοράς και κηρύσσεται εξαλειφθείσα αν έχουν τηρηθεί».
- 5 Δεδομένου ότι ο καταδικασθείς ΥΧ δεν απέδειξε ότι δεν ευθυνόταν για τη μη καταβολή της χρηματικής ποινής, το δικαστήριο ανακάλεσε την εναλλακτική ποινή και διέταξε την εκτέλεση της ποινής φυλακίσεως εκδίδοντας τα αντίστοιχα εντάλματα συλλήψεως.
- 6 Ωστόσο, το ένταλμα αυτό δεν μπόρεσε να εκτελεστεί, διότι ο καταδικασθείς αναχώρησε στην αλλοδαπή, με αποτέλεσμα να κηρυχθεί φυγόποινος.
- 7 Από τις προσπάθειες εντοπισμού του καταδικασθέντος διαπιστώθηκε ότι διέμενε στην Ισπανία.

- 8 Κατόπιν τούτου, στις 22 Φεβρουαρίου 2022 εκδόθηκε ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως (στο εξής: ΕΕΣ) με σκοπό την παράδοση του καταδικασθέντος, προκειμένου αυτός να εκτίσει την ποινή φυλακίσεως έξι μηνών στην οποία είχε καταδικαστεί.
- 9 Κατά την εκτέλεση του εν λόγω ΕΕΣ, οι ισπανικές δικαστικές αρχές αρνήθηκαν την παράδοση του καταδικασθέντος λόγω της νόμιμης διαμονής του στην Ισπανία και της επιθυμίας του να εκτίσει την ποινή του στη χώρα αυτή, δεσμεύθηκαν δε συγχρόνως να αναγνωρίσουν την επιβληθείσα (πορτογαλική) ποινή και να την εκτελέσουν στην Ισπανία.
- 10 Συναφώς, οι ισπανικές αρχές συμμορφώθηκαν προς το άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαίσιο 2008/909/JAI του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2008/909), προβαίνοντας σε δήλωση περί αναγνώρισεως της επιβληθείσας από το πορτογαλικό δικαστήριο ποινής, γεγονός που εμποδίζει την ατιμωρησία του καταδικασθέντος.
- 11 Εντούτοις, στις 11 Οκτωβρίου 2023, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 80 του ισπανικού ποινικού κώδικα το οποίο, στις ποινικές διαδικασίες που εμπίπτουν στην εν λόγω έννομη τάξη, επιτρέπει στον δικαστή να συνδυάζει την επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής διάρκειας μικρότερης των δύο ετών με αναστολή εκτέλεσης διάρκειας δύο έως πέντε ετών, το Juzgado Central de Lo Penal n.º 1 de Madrid (κεντρικό ποινικό δικαστήριο αριθ. 1 της Μαδρίτης, Ισπανία) ανέστειλε, για περίοδο δύο ετών, την εκτέλεση της εξάμηνης ποινής φυλακίσεως που είχε επιβληθεί στον ΥΧ λόγω της τελέσεως της επίμαχης αξιόποινης πράξεως.
- 12 Δεδομένου ότι η πορτογαλική εισαγγελική αρχή δεν συμφωνεί με την απόφαση του ισπανικού δικαστηρίου, ζήτησε να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με το ακόλουθο σκεπτικό:

II. Σκεπτικό

- 13 Στην υπό κρίση υπόθεση έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 και της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών – Δηλώσεις τις οποίες έκαναν ορισμένα κράτη μέλη με την ευκαιρία της έκδοσης της απόφασης-πλαisiού (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο 2002/584).
- 14 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μια απόφαση-πλαίσιο, ακόμη και αν δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα, δεσμεύει τις εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των

εθνικών δικαστηρίων, οι οποίες οφείλουν να ερμηνεύουν το εθνικό τους δίκαιο σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, κατά την εφαρμογή του εσωτερικού δικαίου, τα δικαστήρια οφείλουν να το ερμηνεύουν υπό το πρίσμα των διατάξεων και των σκοπών της αποφάσεως-πλαisiού (αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 2017, Porlawski, C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 31, και της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov, C-55[4]/14, EU:C:2016:835, σκέψεις 62 έως 64).

- 15 Εξάλλου, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 35).
- 16 Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ΕΕΣ βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και σύμφωνα με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού.
- 17 Συναφώς, το άρθρο 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, προβλέπει έναν λόγο προαιρετικής μη εκτελέσεως του ΕΕΣ δυνάμει του οποίου η δικαστική αρχή εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος αυτού, που έχει εκδοθεί προς το σκοπό της εκτέλεσης ποινής, όταν ο καταζητούμενος «διαμένει στο κράτος μέλος εκτέλεσης, είναι υπήκοος ή κάτοικός του» και όταν το κράτος αυτό δεσμεύεται να εκτελέσει την ποινή σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.
- 18 Εξάλλου, το άρθρο 25 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 προβλέπει ότι οι διατάξεις της εφαρμόζονται, στο μέτρο που συνάδουν με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, επί της εκτελέσεως των ποινών όταν ένα κράτος μέλος αναλαμβάνει να εκτελέσει την ποινή στις περιπτώσεις του άρθρου 4, παράγραφος 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584. Εν προκειμένω, οι ισπανικές δικαστικές αρχές επικαλέστηκαν τον λόγο προαιρετικής μη εκτελέσεως του ΕΕΣ που στηρίζεται στον τόπο κατοικίας του καταζητούμενου και δεσμεύθηκαν να εκτελέσουν την ποινή.
- 19 Το άρθρο 8 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 καθορίζει περιοριστικά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως μπορεί να προσαρμόσει την ποινή που επιβλήθηκε στο κράτος εκδόσεως. Υπό το πρίσμα του πνεύματος και της ουσίας της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, οι προϋποθέσεις αυτές φαίνεται να είναι οι μόνες εξαιρέσεις από την υποχρέωση που βαρύνει την αρχή εκτελέσεως να αναγνωρίσει την απόφαση που της διαβιβάστηκε και να εκτελέσει την ποινή, της οποίας η διάρκεια και η φύση πρέπει να αντιστοιχούν σε εκείνες που προβλέπονται στην απόφαση που εκδόθηκε στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το κράτος εκτέλεσης δεν μπορεί να τροποποιήσει αναδρομικά την απόφαση του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως σε βαθμό ώστε να υποκαταστήσει τελικώς με τη δική του απόφαση εκείνη του

δικαστηρίου που επέβαλε την καταδίκη. Κατά συνέπεια, η αρμόδια για την εκτέλεση της ποινής αρχή του κράτους εκτελέσεως δεν μπορεί να αναστείλει την εκτέλεση αυτή, ακόμη και αν η δυνατότητα αυτή υφίσταται για τις εθνικές αποφάσεις. Πράγματι, αντίθετη απόφαση θα έθετε σε κίνδυνο τους σκοπούς που επιδιώκει η απόφαση-πλαίσιο 2008/909, μεταξύ των οποίων την τήρηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως, η οποία αποτελεί την ίδια την ουσία της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- 21 Πράγματι, το γεγονός ότι εθνικό δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως, αφού αναγνωρίσει την καταδικαστική απόφαση που εξέδωσε δικαστήριο του κράτους [εκδόσεως], χορηγεί αναστολή εκτελέσεως της ποινής πραγματικής φυλακίσεως (ακόμη και αν η αναστολή αυτή είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του εθνικού του δικαίου όσον αφορά τις αποφάσεις των δικαστηρίων του), ενώ οι αρμόδιες αρχές του κράτους εκδόσεως δεν ανέστειλαν την ποινή αυτή δυνάμει του εθνικού τους δικαίου, θα έθιγε την ιδιαίτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα αντίστοιχα δικαστικά τους συστήματα.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το Δικαστήριο αναγνώρισε, τουλάχιστον εμμέσως, ότι τούτο δεν είναι δυνατόν, στη σκέψη 65 της αποφάσεως της 11ης Μαρτίου 2020, SF (Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως) (C-314/18, EU:C:2020:191), η οποία αναφέρει ότι οι διατάξεις του άρθρου 8 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 προβλέπουν αυστηρές προϋποθέσεις για την προσαρμογή, από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτελέσεως, της ποινής που επιβλήθηκε στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος, *«οι οποίες συνιστούν τις μόνες εξαιρέσεις από την υποχρέωση που υπέχει καταρχήν η εν λόγω αρχή, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 1, της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, να αναγνωρίσει την απόφαση που της διαβιβάσθηκε και να εκτελέσει την ποινή της οποίας η χρονική διάρκεια και η φύση αντιστοιχούν προς εκείνες που προβλέπονται στην απόφαση που εκδόθηκε στο κράτος εκδόσεως του εντάλματος (πρβλ. απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ογνιανον, C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψη 36)»*. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται και στη σκέψη 35 της αποφάσεως της 15ης Απριλίου 2021, AV (Απόφαση καθορισμού συνολικής ποινής) (C-221/19, EU:C:2021:278).
- 23 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως της 11ης Μαρτίου 2020, SF (Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως - Εγγύηση διαμεταγωγής στο κράτος μέλος εκτελέσεως) (C-314/18, EU:C:2020:191): *«Το άρθρο 25 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εκδοθέντος προς τον σκοπό της ασκήσεως ποινικής διώξεως εξαρτάται από την προϋπόθεση του άρθρου 5, σημείο 3, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299, το κράτος μέλος εκτελέσεως, προκειμένου να εκτελέσει τη στερητική της ελευθερίας ποινή ή το στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας που επιβλήθηκε στο κράτος μέλος εκδόσεως του εντάλματος εις βάρος του καταδικασθέντος, δύναται να προσαρμόσει τη χρονική διάρκεια της ποινής αυτής μόνον υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις τις οποίες προβλέπει το άρθρο 8,*

παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299».

- 24 Το σκεπτικό αυτό πρέπει, όπως φαίνεται, να ακολουθηθεί και στην υπό κρίση υπόθεση.
- 25 Πράγματι, η προσαρμογή ή η τροποποίηση της καταδικαστικής αποφάσεως από την αρμόδια αρχή του ισπανικού δικαστηρίου (μέσω αναστολής εκτελέσεως της ποινής) πέραν των περιπτώσεων που προβλέπει το άρθρο 8 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, το οποίο εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 25 αυτής, δεν μπορεί να γίνει δεκτή, διότι άλλως θα παραβιαζόταν η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά επίσης ότι, μολονότι το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 προβλέπει ότι η εκτέλεση ποινής διέπεται από το δίκαιο του κράτους εκτελέσεως, το άρθρο αυτό αναφέρεται μόνον σε μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση της πραγματικής εκτελέσεως της στερητικής της ελευθερίας ποινής. Πράγματι, κανένα στοιχείο δεν επιτρέπει την ερμηνεία των διατάξεων του εν λόγω άρθρου υπό την έννοια ότι στο πεδίο της καθ' ύλην εφαρμογής του εμπίπτει απόφαση αναστολής εκτελέσεως της στερητικής της ελευθερίας ποινής στην οποία καταδικάστηκε το καταζητούμενο πρόσωπο.
- 27 Εν ολίγοις, το ισπανικό δικαστήριο δεσμεύθηκε να εκτελέσει την απόφαση διότι επικαλέσθηκε την ευχέρειά του να αρνηθεί την εκτέλεση του ΕΕΣ με βάση την κατοικία του καταδικασθέντος στην Ισπανία. Κατόπιν της δεσμεύσεως αυτής, η ποινική καταδικαστική απόφαση του πορτογαλικού δικαστηρίου διαβιβάσθηκε στο ισπανικό δικαστήριο προς αναγνώριση και εκτέλεση, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο 2008/909. Το ισπανικό δικαστήριο δεν μπορεί να επικαλεστεί την εσωτερική του νομοθεσία για να επανεξετάσει ή να μεταβάλει τη φύση της ποινής που επιβλήθηκε στον καταδικασθέντα πέραν των προϋποθέσεων και των ορίων που απορρέουν από το άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 4, το άρθρο 17, παράγραφος 2, και το άρθρο 19, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909.
- 28 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση της 29ης Ιουνίου 2017, *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 22), η απόφαση περί αρνήσεως εκτελέσεως ΕΕΣ δυνάμει του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, προϋποθέτει πραγματική δέσμευση του κράτους μέλους εκτελέσεως να εκτελέσει την ποινή που επιβλήθηκε στον καταζητούμενο στο κράτος εκδόσεως, καθόσον πριν από κάθε εκτέλεση ΕΕΣ η δικαστική αρχή εκτελέσεως οφείλει να εξακριβώνει τη δυνατότητα πραγματικής εκτελέσεως της ποινής. Ως εκ τούτου, αν το κράτος εκτελέσεως δεν είναι σε θέση να εγγυηθεί την πτυχή αυτή, οφείλει να αποφύγει την ατιμωρησία του καταζητουμένου και να εκτελέσει το ΕΕΣ παραδίδοντας τον καταζητούμενο στο κράτος εκδόσεως.
- 29 Όταν το ισπανικό κράτος αρνήθηκε να εκτελέσει το ΕΕΣ, δήλωσε επομένως ότι ήταν διατεθειμένο να αναλάβει την εκτέλεση της ποινής καθ' όλη την έκτασή της,

χωρίς να έχει τη δυνατότητα να μετατρέψει τη στερητική της ελευθερίας ποινή σε εναλλακτικό μέτρο (δεδομένου ότι δεν πληρούνταν οι αυστηρές προϋποθέσεις που προβλέπονται προς τούτο), διότι άλλως θα τροποποιούνταν η απόφαση του δικαστηρίου του κράτους εκδόσεως, πράγμα το οποίο δεν επιτρέπει η απόφαση-πλαίσιο 2008/909.

- 30 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις των ως άνω διεθνών κειμένων, η ισπανική δικαστική αρχή όφειλε, εν πάση περιπτώσει, να ενημερώσει προηγουμένως το κράτος εκδόσεως σχετικά με τη δυνατότητα αναστολής της ποινής φυλακίσεως, προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα στο κράτος εκδόσεως να αντιδράσει σύμφωνα με τα άρθρα 12 και 13 της αποφάσεως-πλαisiού.

*

- 31 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το πραγματικό πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης συνεπάγεται την εφαρμογή κανόνων του δικαίου της Ένωσης. Το πλαίσιο αυτό περιπλέκει τη λήψη απόφασης από το αιτούν δικαστήριο σχετικά με τη συνέχιση ή την περάτωση της υπόθεσης. Ενόψει της κατάστασης αυτής, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη να γίνει λεπτομερής ανάλυση των πραγματικών περιστατικών και των σχετικών νομοθετικών διατάξεων.

- 32 Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 3, στοιχείο β', της Συνθήκης της Λισσαβώνας, αποστολή του Δικαστηρίου είναι να αποφαινεται «προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ή επί του κύρους πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα».

- 33 Ομοίως, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «[τ]ο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις: [...] [β)] επί του κύρους και της ερμηνείας των πράξεων των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης» και ότι, «[δ]ικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του απόφασης, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού».

- 34 Δεδομένου ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, η προδικαστική παραπομπή είναι, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου και υπό την επιφύλαξη της ορθότητας της άποψης αυτής, λυσιτελής και αναγκαία και κρίσιμη για τη διασφάλιση της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.

- 35 Η υπό κρίση υπόθεση εγείρει εύλογη αμφιβολία ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, που έχει κρίσιμες συνέπειες για την τελική επίλυση της διαφοράς. Ως εκ τούτου, η παραπομπή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αναγκαία προκειμένου να αποφευχθούν αποκλίνουσες ερμηνείες των σχετικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο, αφού συμβουλευθήκε την εθνική νομολογία και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτιμά ότι το επίμαχο ζήτημα δεν

φαίνεται να έχει αποτελέσει αντικείμενο ενδεδειγμένης αναλύσεως ικανής να άρει την αμφιβολία που ανακύπτει και ότι η ερμηνεία των θεσπισθέντων κανόνων εξακολουθεί να δημιουργεί δυσκολίες.

- 36 Επομένως, **το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται προδικαστικώς επί της ερμηνείας της Συνθήκης και κάθε δικαστήριο κράτους μέλους μπορεί, όταν ανακύπτει τέτοιο ζήτημα ενώπιόν του, να ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί, αν κρίνει ότι η απόφαση επί του ζητήματος αυτού είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως.** Πρόκειται για τον γνωστό μηχανισμό **προδικαστικής παραπομπής** εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου προς το δικαστήριο της Ένωσης, ο οποίος έχει ως πρώτη και κύρια λειτουργία την επίτευξη ομοιόμορφης ερμηνείας και, μέσω αυτής, ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης σε όλα τα κράτη μέλη, προκειμένου η αποτελεσματικότητά του δικαίου της Ένωσης να είναι πάντοτε η ίδια.
- 37 Η απόφαση περί υποβολής προδικαστικού ερωτήματος αποκλείεται αποκλειστικά στο δικαστήριο, το οποίο έχει τη δυνατότητα να ενεργήσει **αυτεπαγγέλτως**. Ομοίως, στο δικαστήριο αποκλείεται **να διατυπώσει τα ερωτήματα** που πρέπει να υποβληθούν στο Δικαστήριο.
- 38 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί συγκεκριμένα ότι η απάντηση του Δικαστηρίου είναι **απαραίτητη για να αποφανθεί για τα επόμενα στάδια της διαδικασίας.**

III. ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Για τους λόγους αυτούς, το Tribunal Judicial da Comarca do Porto (πρωτοδικείο του Πόρτο, Πορτογαλία) - Juízo Local Criminal de Vila Nova de Gaia (τοπικό πλημμελειοδικείο της Vila Nova de Gaia) - Juiz 2 (2^ο τμήμα), αποφασίζει να **αναστείλει τη διαδικασία έως ότου το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφανθεί προδικαστικώς επί των ακόλουθων ερωτημάτων, σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΕΕ:**

1. Μπορεί το κράτος εκτελέσεως, αφού αρνηθεί να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως δυνάμει του άρθρου 4, σημείο 6, της αποφάσεως-πλαίσιο 2002/584, λόγω του τόπου κατοικίας του καταδικασθέντος, και αφού αναγνωρίσει την καταδικαστική απόφαση, να επικαλεστεί την εφαρμογή του εσωτερικού του δικαίου και την αρμοδιότητά του ως κράτους εκτελέσεως προκειμένου να αναστείλει την ποινή πραγματικής στέρησης της ελευθερίας που έχει επιβληθεί από το κράτος εκδόσεως, ενώ έχει ήδη κινηθεί η διαδικασία εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως;

2. Μπορεί το δικαστικό όργανο του κράτους εκτελέσεως να τροποποιήσει την απόφαση του δικαστικού οργάνου του κράτους εκδόσεως, η οποία έχει νομίμως εξοπλισθεί με ισχύ δεδικασμένου, σε περιπτώσεις εκτός των

προβλεπόμενων στο άρθρο 8 και στο άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909;

3. Έχει το άρθρο 17 παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, την έννοια ότι επιτρέπει στο κράτος εκτελέσεως να χορηγεί αναστολή εκτελέσεως της ποινής πραγματικής φυλακίσεως, εφαρμόζοντας τις προϋποθέσεις του εσωτερικού του δικαίου, ενώ οι αρμόδιες αρχές του κράτους εκδόσεως του εντάλματος δεν έχουν χορηγήσει αναστολή σύμφωνα με το δικό τους δίκαιο;

Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στα προηγούμενα ερωτήματα:

4. Λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων των άρθρων 12, 13 και 17, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, μήπως όφειλαν οι ισπανικές δικαστικές αρχές (κράτος εκτελέσεως) να είχαν ενημερώσει εκ των προτέρων το κράτος εκδόσεως σχετικά με την άποψή τους για τη δυνατότητα αναστολής της ποινής φυλακίσεως στην οποία έχει καταδικασθεί ο καταζητούμενος;

IV. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Το άρθρο 107 παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου ορίζει τα εξής:

«1. Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος δικαστηρίου ή, σε εξαιρετική περίπτωση, αυτεπαγγέλτως, αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που εγείρει ένα ή περισσότερα ζητήματα σχετικά με τους τομείς περί των οποίων γίνεται λόγος στον τίτλο V του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να εξεταστεί με επείγουσα διαδικασία παρεκκλίνουσα από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. 2. Το αιτούν δικαστήριο αναπτύσσει τα νομικά και πραγματικά στοιχεία που στοιχειοθετούν το επείγον και δικαιολογούν την κατά παρέκκλιση εφαρμογή της ως άνω διαδικασίας και εκθέτει, στο μέτρο του δυνατού, την απάντηση την οποία προτείνει να δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα. [...]»

Δεν χωρεί αμφιβολία ότι η υπό κρίση υπόθεση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου V, του τρίτου μέρους, της Συνθήκης ΛΕΕ και ειδικότερα του κεφαλαίου 4, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις» Πράγματι, το εναρκτήριο άρθρο του κεφαλαίου αυτού –το άρθρο 82 ΣΛΕΕ– καθιερώνει την αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών μεταξύ των κρατών μελών.

Επιπλέον, η παρούσα αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλεται λόγω της αρνήσεως εκτελέσεως ενός ΕΕΣ στο πλαίσιο της οποίας οι ισπανικές δικαστικές αρχές, οι οποίες έλαβαν υπόψη το γεγονός ότι ο καταδικασθείς είχε τη νόμιμη κατοικία του στην Ισπανία και τη βούλησή του να εκτίσει την ποινή στη χώρα αυτή, δεσμεύθηκαν να αναγνωρίσουν και να εκτελέσουν την επιβληθείσα ποινή, αλλά αποφάσισαν να εφαρμόσουν το εθνικό τους δίκαιο αναστέλλοντας την

ποινή. Θα πρέπει, επομένως, να εφαρμοστεί η επείγουσα διαδικασία, δεδομένου ότι τα ερωτήματα που τίθενται είναι καθοριστικής σημασίας για την εκτίμηση της έννομης κατάστασης του καταδικασθέντος στο πλαίσιο της διαδικασίας που εκκρεμεί.

Κατά συνέπεια, το αιτούν δικαστήριο προτείνει να απαντηθούν τα προδικαστικά ερωτήματα ως εξής:

1. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης σημαίνει ότι δικαστική απόφαση που λαμβάνεται από δικαστική αρχή κράτους μέλους σύμφωνα με το δίκαιό του μπορεί να εκτελεστεί απευθείας από δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους με τουλάχιστον ισοδύναμα αποτελέσματα προς εκείνα απόφασης εκδιδόμενης από εθνική δικαστική αρχή. Σε περίπτωση αρνήσεως εκτελέσεως του ΕΕΣ, όπως εν προκειμένω, το κράτος εκτελέσεως υποχρεούται, κατά συνέπεια, να δεχθεί να εκτελέσει την ποινή υπό τους ίδιους όρους με εκείνους της εκτελέσεώς της στο κράτος εκδόσεως.

2. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι στο ερώτημα πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση, δεδομένου ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 προβλέπει, στα άρθρα 8 και 17, παράγραφος 2, τις αυστηρές προϋποθέσεις υπό τις οποίες το κράτος εκδόσεως μπορεί να προσαρμόσει την ποινή. Συνεπώς, «[η] δυνατότητα προσαρμογής της ποινής μπορεί να τυγχάνει μόνον πολύ αυστηρής εφαρμογής [...] - λόγω του γενικού στόχου της αμοιβαίας αναγνώρισεως» «[ο οποίος] συνίσταται, σε τελική ανάλυση, στο να δοθεί σε μια απόφαση με ισχύ δεδικασμένου πλήρης και άμεση ισχύς σε ολόκληρη την Ένωση, δεδομένου ότι η αναγνώριση εννόμων αποτελεσμάτων σε αλλοδαπή απόφαση σημαίνει επίσης ότι η απόφαση αυτή θεωρείται ισχυρή και όταν αφορά ημεδαπούς - και προσήκουσας εφαρμογής, αν ληφθεί υπόψη η αμοιβαία εμπιστοσύνη που αποδίδεται σε καθένα από τα διαφορετικά νομικά και δικαστικά συστήματα, η οποία θεμελιώνεται στη νομική και πολιτιστική εγγύητά τους, καθώς και στο γεγονός ότι εξυπηρετούν, όλα, την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων» [απόφαση του τρίτου τμήματος του Supremo Tribunal de Justicia (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πορτογαλία) της 13ης Απριλίου 2011, υπόθεση 53/10.3 YREVR.S2].

3. Το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει τη μετατροπή της ποινής πραγματικής φυλακίσεως, που επιβλήθηκε στο κράτος εκδόσεως, σε εναλλακτική ποινή, και ειδικότερα δεν επιτρέπει να ανασταλεί η ποινή βάσει των προβλέψεων του εσωτερικού δικαίου του κράτους εκτελέσεως, όταν οι αρμόδιες αρχές του κράτους εκδόσεως δεν έχουν χορηγήσει αναστολή σύμφωνα με το δίκαιό τους.

4. Όσον αφορά το τελευταίο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι στα προηγούμενα ερωτήματα πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση. Ωστόσο, στην περίπτωση που το Δικαστήριο δεν συμμαριστεί την άποψη αυτή, το αιτούν δικαστήριο προτείνει να δοθεί η απάντηση ότι το κράτος εκτελέσεως οφείλει να ενημερώσει το κράτος εκδόσεως σχετικά με την άποψή του όσον αφορά τη δυνατότητα αναστολής της ποινής φυλακίσεως στην οποία καταδικάστηκε ο

καταζητούμενος, πριν να προσαρμόσει την ποινή αυτή σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 1, και για τους σκοπούς των άρθρων 13 και 17, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλασίου 2008/909, δεδομένου ότι, στην περίπτωση αυτή, το κράτος εκδόσεως θα μπορούσε είτε να αποδεχθεί την εφαρμογή των διατάξεων αυτών είτε να ανακαλέσει το πιστοποιητικό.

[παραλειπόμενα][Παρατηρήσεις επί της εθνικής διαδικασίας και παραρτήματα]

*

Vila Nova de Gaia,

Η πάρεδρος πρωτοδικείου

Συντάχθηκε και υπογράφηκε ηλεκτρονικά την 19η Μαρτίου 2024

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ